

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XXI. — Izdan in razposlan dne 31. maja 1882.

56.

Postava od 28. maja 1882,

s katero se po kraljevinah in deželah zastopanih v državnem zboru vvajajo poštne hranilnice .

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó :

Člen 1.

Pod državnim upravstvom in poroštvom napravi se na Dunaji državna hranilnica, katera podstojí trgovinskemu ministru ter pripada področju poštne uprave; nen naslov bode: „c. kr. poštno-hranilnični urad“.

Področje, ustroj in stan osebja poštno-hranilničnemu uradu ustanoví se ukazoma.

Za biralnice poštno-hranilničnemu uradu služijo poštni uradi po kraljevinah in deželah zastopanih na državnem zboru, katere trgovinski minister v to določi.

Naloga poštno-hranilničnega urada je poslove s to postavo odkazane voditi in izvrševati, isti urad zastopa pri tem državno upravo proti vnanjemu svetu.

Pridá mu se svét, ki bode od sebe dajal mnenja, ter v rečeh, katere se tičejo poštних hranilnic, predloge stavil.

Ukazoma se izdadó določila o tem, kako bodi sestavljen ta pridodani svét, in katero mu je tanje področje.

Člen 2.

Poštno hranilnični urad zapisuje med prejemke, kar se hranilnih vlogov (vložkov) nateče pri poštних uradih, ter s pomočjo poštних uradov vračuje odpovedane vloge.

Člen 3.

Vse hranilne vloge, kateri presezajo tekoče potrebščine, dolžan je poštno-hranilnični urad plodonosno nalagati.

Plodonosno se nalagajo hranilni vlogi s tem, da se z njimi nakupavajo obrestne avstrijske državne zadolžnice (obligacije).

Člen 4.

Z dohodki, ki jih dajo plodonosno naloženi vlogi hranilni, opravljati je obresti od njih in pa vse upravne in druge troške.

Dokler dohodki naložnin niso dovoljni za obresti od hranilnih vlogov in v založbo upravnih troškov, treba je, kolikor primanjka, in pa troške za prvo uredbo zavoda v ime ponapredščine namakniti iz državnih novcev poštne stana (état).

Te ponapredščine bode iz prebitkov, ki se podadó s koncem upravnega leta, brezobrestno poštne stanu povračati.

Prebitek, kar ga ostane, ko bodo te ponapredščine celo poplačane, naj se uporabi v napravo pričuvnega zaloga (reservnega fonda).

Člen 5.

Vsak vložnik dobi od biralnice (poštne urada), pri kateri je svoj prvi vlog vplačal, vložno knjigo, v katero je vpisavati vsako vplačilo, vračilo in glavnici prideto vsoto obresti. Vsaka naslednja vložba sme se z vpisom v vložno knjigo opraviti pri kateri koli biralnici (poštnem uradu).

Za vložnika naj velja ta, kateremu na korist se kaj vlaga.

Vložna knjiga daje se zastonj ter je prosta štemplja.

Poštno-hranilnični urad odprè vsakemu vložniku poseben račun ali konto.

Člen 6.

Vložna knjiga izdaje se na ime tega, za kogar se je hranilni iznos vložil, ter obseza zabeležke potrebne za njegovo istovetnost in pa vložnikov podpis.

Vložniki, kateri ne znajo pisati, naj vzamejo s sabo moža vrednega doverja ali zaupanja, kateri vložnikovo istovetnost potrdi in vložno knjigo namesto njega podpiše.

Če se vložna knjiga odstopi komu drugemu, ozira se poštno-hranilnični urad samo tedaj na ta odstop, kadar se je prenos zvršil pred takim poštnim uradom, kateremu je poštno-hranilnična služba izročena.

Ako se je to zgodilo, čisla se odstopojemnik (cesijonar) za lastnika vložne knjige (Člen 21, odstavek 3).

Tudi nedoletniki imajo pravico, samostalno hranilne vsote vlagati, ter — ako zakoniti zastopnik poštno-hranilničnemu uradu ne podá pismenega ugovora proti temu, — vračila prejemati.

Kadar se katera vložna knjiga izgubi, opraviti je postopek, kakor je pisano v členu 14 ter se na to izdá dvojnik (duplikat).

Eni in isti osebi sme se samo ena vložna knjiga izdati.

Kdor si je dal narediti dve ali več vložnih knjig, izgubi obresti od glavnice, katera je vpisana v drugih ali v ostalih pozneje izdanih knjigah.

Ako vendar skupni iznos vlogov v dveh ali več vložnih knjigah, ki si jih je en vložnik dal narediti, preseza 1.000 gld., ali če je en vložnik v enem letu v izdanih za-nj dveh ali več vložnih knjigah vložil čez 300 gld., izgubi vložnik v prvem slučaju od glavnice (kapitala) tist del, kateri preseza 1.000 gld. a v drugem slučaju tist del, kateri preseza 300 gld.

Trgovinski minister ima oblast, z razlogov ozira vrednih spregledati izgubo glavnice, katera bi koga doletela po poprejšnjem odstavku.

Prepovedano je poštnim služnikom, komur si koli bodi — razen svojim nadstojnikom — povedati kaj o imenih vložnikov in o njihovih vlogih.

Člen 7.

Vsak posamičen vlog mora iznašati najmanj 50 kr. ali pa mnogokratnik od 50 kr. (večkrat po 50 kr.). Skupna vsota vlogov enega leta ne sme, — odbivši to, kar se je v tem letu nazaj plačalo, — presežati 300 gld.

Enemu vložniku ne sme od vplačanih vlogov in glavnici prideti obresti biti čez 1.000 gld. v imovino pisano, odbivši to, kar mu se je nazaj plačalo.

Vlogi po 50 kr. vplačajo se lahko tudi s pisemskimi znamkami (markami) ali s posebnimi pošto-hranilnimi znamkami, čim trgovski minister takšne znamke izdā. Znamke se pilepljajo na obrazce (formularje), ki se dobivajo brez troška.

Člen 8.

Višina obrestne stope (mere) postavlja se hranilnim vlogom na tri od sto za leto dni.

To obrestno stopo moči je samo po zakonodavnem poti premeniti.

Člen 9.

Obresti od hranilnih vlogov začenjajo teči od tistega 1. ali 16. mesečnega dne, kateri pride po vplačilu, a nehavajo s tistim poslednjim ali pa 15. meseca dnem, kateri je minul, predno je pošto-hranilničnemu uradu na Dunaji dospela odpoved.

Iznosi manji od goldinarja, ne nesó obresti.

Z 31. dnem decembra vsakega leta pridevajo se dotekle obresti v glavnico ter odslej takisto nesó obresti.

V obrestnem računu jemlje se vsak mesec za 30 dni.

Po uradu izdano obrestno razkazilo nabiva se javno pri biralnicah (poštних uradih).

Člen 10.

Kar je komu čez 1.000 gld. v hranilno imovino pisano, to ne nese obresti.

Člen 11.

Pošto-hranilnični urad ima dolžnost, čim vlogi in glavnici pridete obresti enega vložnika 1.000 gld. prestopijo, vložniku s priporočenim pismom naročiti, naj svojo hranilno glavnico umanjša.

Ako vložnik v teku meseca, kateri pride po priznanilu, svoje hranilne imovine ni umanjšal, kupijo se za-njo po izteku tega roka uradoma obligacije enotnega obresti v notah nesočega državnega dolga v nominalnem iznosu od 200 gld. po dnevni ceni (kursu) ter se to vložniku vedeti dá.

Za čas — odkar se je priznanilo izdalo in dokler hranilna imovina enega vložnika ni umanjšana, — ne dajó se nikake obresti.

Ako bi dotični vložnik za-njo kupljenih rentnih zadolžnic ne bil vzel v svojo roko, poteguje pošto-hranilnični urad dotekle obresti od obligacij, kar

jih on hrani, ter pripisuje te obresti v zavodovo knjigo kot nov vlog dotičnemu vložniku v prid.

O državnih papirjih, kar se jih enemu vložniku hrani v poštno-hranilničnem uradu, izdâ mu se knjiga.

Člen 12.

Ako vložnik zahteva ter mu je hranilna imovina dovoljna, sme se vlog uporabiti v to, da se kupi kak avstrijski državni papir.

Člen 13.

Hranilna imovina ali del iste vrne se vložniku ali njegovim pravonaslednikom ali pooblaščenecem vsled odpovedi, katera se sme opraviti pri vsaki biralnici (poštnem uradu) ki jo odpovednik imenuje.

Izplačilo izvršuje biralnica (poštni urad) v odpovedi imenovana po nakaznici poštno-hranilničnega urada, ko ji se pokaže vložna knjiga, izimši ta slučaj, da po členu 14 začeti postopek ali storjen ugovor (člen 6 in 17) izplačilo ovira.

Odpovedane iznose do 10 gld. nakazuje poštno-hranilnični urad s poštnim obratom in biralnici (poštni uradi) jih izplačujejo neposrednje po tem, ko jim dospé nakaznica poštno-hranilničnega urada.

Iznosi med 10 in 100 gld. izplačujejo se najdalje 15 dní, iznosi med 100 in 500 gld. najdalje mesec dni, a iznosi čez 500 gld. najdalje dva meseca po tem, ko dospé odpoved.

Člen 14.

Kadar se katera vložna knjiga izgubi, tedaj se postopa takó le:

Da dobode dvojnik (duplikat), naj lastnik izgubo precej naznani poštno-hranilničnemu uradu ali na ravnost ali pa po najbližji biralnici (poštnem uradu) ter kar je koli mogoče potanko pové belege ali znamenja knjige.

Poštno-hranilnični urad precej ukaže zabeležiti v knjigah pridržbo, kar ima to moč, da se do nadaljnjega ukazíla ne sme nikomur na izgubljeno vložno knjigo nič izplačati.

Ob enem dá poštno-hranilnični urad pri poštnem uradu, kateri je izgubljeno knjigo izdal, in tako tudi pri poštnem uradu, kateremu je tista knjiga bila predkazana, po javnem naboji razglasiti izrok (edikt), s katerim se opominja vsakdo, da se, — ko poteče mesec dní od dne razglasenja, če v tem roku nihče ne zglaší pravice na izgubljeno knjigo, — ista izreče za ničevo in neveljavno ter izdâ nova knjiga.

Ako se v roku enega meseca nihče ne oglasí s svojo pravico, izdâ poštno-hranilnični urad pod opravo pristojbine od 10 kr. avstr. velj. dvojnik ter izreče, da je izgubljena vložna knjiga ničeva in neveljavna.

Ako se pa v roku enega meseca kdo s svojo pravico oglasí, to naj poštno-hranilnični urad stranke napoti na rednega sodnika ter ne izdâ dvojnika niti dopusti druge naredbe gledé izgubljene knjige, dokler ne bode o zglašeni pravici po sodniški razsodbi pravokrepno razloženo.

Člen 15.

Določilo §^a 1480 občnega državlanskega (grajanskega) zakonika, po katerem pravica do ostalih na dolg obresti v treh lehtih zastareva, ne uporablja se na obresti od poštno-hranilničnih vlogov.

V oziru na zastarevanje poštno-hranilničnih vlogov veljajo občna zakonita določila.

Zastareli vlogi prispadajo poštni blagajni.

Zastara se pretrguje (prekida) z vsako novo vložbo, z vsako odpovedjo in z vsakim vpisom obresti, ki se stori v vložni knjigi.

Člen 16.

Državni papirji, kateri se uradoma ali na vložnikov zahtev nakupijo in pri poštno-hranilničnem uradu hranijo, pripadajo poštni blagajni, ako se 40 let ni nihče oglasil ni za vrednotnice same ni za obresti od njih, niti ni vložnik ves ta čas poštno-hranilničnemu uradu gledé glavnice ali obresti dal nikacega drugega naročila.

Člen 17.

Hranilni novci, vloženi pri poštno-hranilničnem uradu, odnosno poštno-hranilnične knjige vložne ne morejo se v prepoved djati niti se moru pridobiti zastavna pravica na-nje.

Tudi ni dopuščena zvršilna (eksekutivna) prisódba poštno-hranilnične vložne knjige.

Ta določila se ne uporabljajo na knjige, v členu 11 in 12 omenjene, ki se izdadó o kupljeni državni renti.

Kadar je vložnik v konkursu, ima upravnik konkursne mase pravico, hranilno imovino poštno-hranilničnemu uradu odpovedati, osvojiti si in s pobotnico prejem potrditi.

Na vgovor proti vračilu hranilnih vlogov moči je samo tedaj ozirati se, kadar teče pravda o lastninski pravici do vložne knjige ali pa v slučajih, katerega ima na misli člen 6.

Takšen vgovor je pisмено vložiti pri poštno-hranilničnem uradu na Dunaji in to z izkazili, ki so v presodbo stvari potrebna.

Člen 18.

Pričuvni zalog, služeč v prvi vrsti v založbo kake izgube, katera bi utegnila zadeti poštno hranilnico, naj se naredi s tem, da se shranijo prebitki, kar jih s koncem upravnega leta ostane iz donosa vloženih hranilnih novcev — odbivši opravljene obresti, upravne in druge razhodke in povrnivši ponapredščine iz poštne stana prejete.

Pričuvni zalog je polagoma dopolniti, da bode iznašal 5 odstotkov skupne vsote vseh hranilnih vlogov, a ne sme vendar presežati dveh milijonov goldinarjev avstr. velj.

Člen 19.

Imenje pričuvnega zaloga treba je plodonosno naložiti in vsakočasni donos dotle pridevati pričuvnemu zalogu, dokler le-ta ne doseže ustanovljene največine.

Čim pričuvni zalog doseže propisano višino, pripisuje se ves poslovni prebitek poštne dohodarstvu na dobro.

Člen 20.

O gospodarjenji s hranilnimi novci, ki so vloženi pri biralnicah (poštne uradih), mora poštno-hranilnični urad po propisu polagati račun ter je dotični prigled naložen vrhovnemu računišču.

Z iztekom vsakega solnčnega leta priobči trgovinski minister obema zbornicama državnega zbora ter razglasi v uradnem delu „Dunajskih novin“ (Wiener-Zeitung) podrobno poslovno poročilo o gospodarjenji, delovanji in stanji poštno-hranilničnega urada.

Poštno-hranilnični urad bode perijodno razglašal v „Dunajskih novinah“, kako zavod vsak čas stoji.

Člen 21.

Dopisovanje poštno-hranilničnega urada in njegovih organov vložnikom prosto je poštine.

Dohodek poštних hranilnic prost je davkov.

Vlogi, ki jih vložniki, njihovi zakoniti zastopniki ali pooblaščenci v rečeh poštno-hranilnične službe namerijo na poštno-hranilnični urad, poštna oblastva in njihove organe, in pa prenosi v členu 6 omenjeni prosti so štemplja in pristojbin, takisto so obresti od hranilnih vlogov oproščene dohodarine (davka od dohodkov) in vsakega davka, kateri bi kdaj na nje mesto prišel.

Člen 22.

Trgovinski minister ustanovi čas, kdaj poštno-hranilnični urad na Dunaji in pa biralnice svoje delo začnó.

Člen 23.

Zvršitev te postave izročena je trgovinskemu ministru.

V Schönbrunnu, dne 28. maja 1882.

Frane Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Pino s. r.